

Wilhelm Ast
Handläggare
040-675 34 25
Wilhelm.Ast@skane.se

YTTRANDE

Datum 2017-01-25
Dnr 1604039

1 (14)

Näringsdepartementet
n.registrator@regeringskansliet.se
n.remissier.ff@regeringskansliet.se

Remiss. Betänkande Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet

Ert diarienummer: N2016/06470/FF

Inledning

Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet (SOU 2016:72), hädanefter refererad till som "betänkandet", är en ambitiös och välkomnad utredning som hanterar många olika direkta och indirekta förutsättningar för entreprenörskap, innovation och tillväxt. I betänkandet hanteras på ett förtjänstfullt vis olika perspektiv som direkt eller indirekt har inverkan på förutsättningarna för innovation och entreprenörskap vilket förklaras som kärnan i dagens tillväxtmodell. Betänkandet hanterar vidare direkta förutsättningar så som företagsstöd och rådgivning och om indirekta förutsättningar så som funktionaliteten i arbets- och bostadsmarknaden samt infrastruktur.

Särskilt intressant är den del av uppdraget som handlar om förmåga att möta samhällsutmaningar. Både i Sverige och globalt arbetar nu både offentliga, privata och idéburna aktörer med hur de kan bryta ner FN:s globala hållbarhetsmål för att ta sig an utmaningarna utifrån den egna kontexten. Att innovation och entreprenörskap utgör en nödvändighet för att uppfylla flera av hållbarhetsmålen konstateras både i betänkandet och av FN i Agenda 2030.

Skåne är en av landets mest expansiva regioner och den enda som delar arbets- och företagsmarknad med ett annat lands huvudstad. Greater Copenhagen omfattar närmare 4 miljoner invånare, 140 000 studenter, 14

universitet, åtta forskningsparker och världsledande innovationsarenor inom ICT, Life Science, livsmedelsteknologi och materialvetenskap. Vi är på väg att knyta ihop ett pärlband av akademiska kluster inom Europa från Hamburg upp till Stockholm, där lärosätena i Skåne med ESS och Max IV utgör centrum.

I Skåne har vi i sammanhanget lång erfarenhet av att adressera samhällsutmaningar med innovation och sektorsövergripande samverkan. Forsknings- och Innovationsrådet i Skåne inrättades 2010 för att ta ett systemiskt ledarskap kring innovationsfrågor och redan 2011 antogs en av Europas första innovationsstrategier: En Internationell Innovationsstrategi för Skåne 2012-2020. Att lösa samhällsutmaningar och samtidigt skapa tillväxt är grunden för utmaningsdriven innovation, vilket i sig är grunden i det skånska arbetet med innovation och smart specialisering inom områdena Smarta hållbara städer, Smarta Material och Personlig hälsa. Detta genomfördes i Skåne flera år innan EU-kommissionen ställde krav på Europas regioner att ta fram egna strategier för smart specialisering.

Skåne är en gränsregion. I Skåne är integrationen över Öresund en avgörande utvecklingsfråga. Det handlar om att antingen dra nytta av potentialen i att vara en interregional funktionell storstadsregion, i två nationella kontexter, med närmare 4 miljoner invånare eller att avgränsa sig till 1,3 miljoner i Skåne. För att vara en attraktiv region för företag, entreprenörer, innovatörer, forskare och andra aktörer går det inte att underskatta den kraft som en större kritisk massa och kompetens ger. Detta är dessvärre en fråga som sällan tas i beaktan av den svenska nationella nivån. I The Greater Copenhagen and Skåne Committee bedrivs arbete med att nyttja potentialen i den större regionen, men stödet från den nationella nivån är avgörande, vilket kan symboliseras med samtida beslut om gränskontroller. Detta gäller inte minst förutsättningarna för att starta, driva och utveckla företag i regionen. När det gäller förutsättningar för entreprenörskap och innovation i det tjugoförsta århundradet anser Region Skåne att perspektiven borde ha kommit något längre än det nationellt strikt avgränsade och se till varje regions potentiella styrkor för innovation och entreprenörskap.

Sammanfattning

Region Skåne ställer sig i stora drag väldigt positiva till betänkandet: *Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet (SOU 2016:72)*. Region Skåne instämmer, i enlighet med betänkandet och FN, i att innovation är en nödvändighet för att uppnå flera av FN:s globala utvecklingsmål i Agenda 2030. Särskilt relevant är att man i betänkandet arbetat med en rad olika perspektiv, både direkta och indirekta som har inverkan på innovation och entreprenörskap. Region Skåne vill särskilt trycka på följande punkter:

- Ett tydligt fokus på *samhällsutmaningar*. Region Skåne och andra nyckelaktörer i Skåne har sedan 2010, med grundandet av

Forsknings- och Innovationsrådet i Skåne, fokuserat på utmaningsdriven innovation. Att lösa samhällsutmaningar och skapa tillväxt på samma gång innebär potential till stora mervärden i den regionala utvecklingen.

- *Det gränsövergripande perspektivet* för den svenska sidan i Öresundsregionen bör, från nationellt håll, beaktas för att på ett ändamålsenligt sätt kunna utforma ramvillkor, infrastruktur, kompetenstillgång och främjandeinsatser på bästa sätt.
- *Betänkandet saknar ett mångfalds- och jämställdhetsperspektiv.* Utredningen tar entreprenöriell kraft som given hos vissa individer utan att analysera anledningarna till att inte minst kvinnor som entreprenörer är kraftigt underrepresenterade.
- *Samverkan mellan regionala utvecklingsaktörer och nationella nivå bör stärkas* när det gäller utformning av program, satsningar och när det gäller förtydligandet av mål och effektmodeller. Detta för att stärka legitimiteten i främjande- och utvecklingsarbetet både nationellt och regionalt.
- Det finns idag en betydande *regional asymmetri* i Sverige där få regionalt utvecklingsansvariga har både storlek, kapacitet och regionalt politiskt mandat att backa upp utvecklingsarbetet med. Region Skåne ser gärna att regeringen nyttjar de regionalt utvecklingsansvariga som har kapacitet och politiskt mandat, snarare än att samtliga regionalt utvecklingsansvariga hålls tillbaka med hänvisning till alla inte har samma förutsättningar.

Region Skåne saknar i betänkandet

Jämställdhet och inkludering

Region Skåne har, bl.a. på regeringsbeslut, länge arbetat för att stimulera ett ökat företagande bland kvinnor och genom det ett mer effektivt nyttogörande av den entreprenöriella kraft som finns i vårt samhälle. Därutöver har Region Skåne länge arbetat med integration och inkludering som tillväxtfråga. Det har betytt enormt mycket för vårt moderna samhälle, och vår tillväxt, att kvinnor idag har ett mycket högt arbetskraftsdeltagande. Däremot är kvinnor kraftigt underrepresenterade som entreprenörer. En liknande underrepresentation finns också i andra samhällsgrupper. Räkner man dessutom bort de s.k. levebrödsföretagen och ser till tillväxtambitioner och teknisk innovation ökar skillnaderna ytterligare. Region Skåne är medvetna om att detta är en mångbottnad fråga, men anser att betänkandet borde ha adresserat och analyserat problemet. Istället konstateras det i betänkandet, på några enstaka rader i konsekvensbeskrivningen på s. 332, att utredningens förslag inte kommer ha någon som helst effekt på jämställdheten mellan män och kvinnor.

- Region Skåne anser att ett arbete med entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet måste adressera ineffektiviteten i att vårt samhälle uppbringat så få kvinnor som entreprenörer. Detta saknas i betänkandet. Region Skåne önskar att regeringen inkluderar detta i den fortsatta beredningen av betänkandet.
- Region Skåne anser att ett betänkande kring entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet bör adressera inkludering av underrepresenterade grupper inom entreprenörskap och innovation som en central tillväxtfaktor. Region Skåne önskar att regeringen inkluderar detta i den fortsatta beredningen av betänkandet.
- Region Skåne saknar en analys att grunda ändamålsenliga insatser på när det gäller grundskolans och gymnasiums betydelse för uppkomsten av entreprenöriellt driv. I betänkandet beskrivs att äldre tillväxtmodeller tog kunskap för given. Därför bör betänkandet inte göra om samma misstag och ta förekomsten och allokeringen av entreprenöriell kraft i vårt samhälle som given.

Interregionala hänsyn

I betänkandet beskrivs på ett bra sätt hur förutsättningarna för entreprenörer ser ut i Sverige, både nationellt och regionalt. Dock uteblir den väsentliga poängen att entreprenörer i en av Sveriges storstadsregioner, den i södra Sverige, också behöver anpassa sig och orientera sig i de danska förutsättningarna och villkoren. Det är en, i Sverige, unik situation för Skåne att vi lever och verkar i en funktionell region som utgörs av både södra Sverige och östra Danmark. Totalt rör det sig om en region med nästan 4 miljoner människor. Detta innebär fantastiska möjligheter för regionen, men också utmaningar, både när det gäller entreprenörers direkta förutsättningar och indirekt kopplat till arbets- och bostadsmarknaden. Den kapacitet och tillgång som finns i Öresundsregionen, i allt ifrån riskkapital till kompetens, får inte hållas tillbaka på grund av att nationella myndigheter och politiker har svårt att placera satsningar och se till helheten i ett system som korsas av en nationsgräns. Detta är särskilt avgörande för ramvillkoren, främjandesystemet och kompetensförsörjningen.

Den lokala och regionala utvecklingen påverkas betydligt av finansiering och policy på EU-nivån. Ett EU-perspektiv bör således finnas med ett beredande arbete för ett bättre klimat för entreprenörskap och i förlängningen starkare tillväxt. Nationell policy och EU-policy behöver i mesta möjliga mån följa samma logik när det gäller att stödja entreprenörer och innovation för att underlätta administration för företag och andra aktörer.

- Region Skåne önskar att regeringen i den fortsatta beredningen av betänkandet lyfter in även det gränsregionala perspektivet i utvärderingar och analyser och att svenska staten bistår de regionala

utvecklingsaktörerna i att se till att god gränsöverskridande statistik tillgängliggörs.

- Region Skåne önskar att regeringen tar initiativ, utifrån analyser, till att harmonisera ramvillkoren för entreprenörer tillsammans med den danska regeringen.
- Region Skåne önskar att regeringen tar initiativ till att, tillsammans med den danska regeringen, gemensamt låta de administrativa regionerna, gärna i samverkan med nationella myndigheter, se över främjandesystemet i Öresundsregionen och tillföra medel där det behövs för att stärka det gränsöverskridande främjandesystemet.
- Region Skåne förväntar sig att hinder i form av gränskontroller, id-kontroller och liknande, som förhindrar utvecklingen i regionen och försämrar förutsättningarna för företag att rekrytera kompetens, effektiviseras radikalt eller tas bort helt.
- Region Skåne önskar att även EU-perspektivet vägs in i det fortsatta beredningsarbetet då förutsättningarna för regional och lokal utveckling, både rörande finansiering och policy, i stort omfattning påverkas av EU-politiken.

Definitionen av innovation och entreprenörskap

Den definition som görs av innovation och entreprenörskap får givetvis stor påverkan på det man väljer att studera i en utredning.

- Region Skåne är positiva till att man i betänkandet väljer att anta bredare definitioner av entreprenörskap och innovation som rör tillväxt och ekonomisk utveckling ur ett samhällsekonomiskt perspektiv snarare än ett rent tillväxtperspektiv.
- Region Skåne anser att den bredare definition som initialt presenteras av utredarna sedan inte tillämpas i betänkandet. Snarare präglas analys och förslag av ett ensidigt tillväxtfokus vilket är särskilt påtagligt i kapitel 6.
- Region Skåne hade gärna sett att betänkandet, inte minst i tider av en framväxande delningsekonomi, hade utvecklat resonemanget kring de koncept som ofta betecknas som socialt företagande och social innovation, samt hur dessa förhåller sig till tillväxtskapande innovation.

2. Värld i förändring – Hur väl anpassade är de svenska ramvillkoren?

Bland de viktigaste utmaningarna för Skåne är att bostadsbyggandet behöver öka för att möta det underskott på bostäder som finns. Region Skåne har sedan länge påtalat att bristen på bostäder är ett allvarligt problem

som både behöver ha nationellt, regionalt och lokalt fokus för att lösas. Vidare delar Region Skåne utredarens syn att en bostadsmarknad i balans måste kombineras med en utbyggd infrastruktur och kollektivtrafik samt att detta även gäller en utbygg digital infrastruktur. Region Skåne och andra aktörer i Skåne arbetar redan idag med att få till stånd ett ökat hållbart byggande i regionen genom initiativ som Skånskt bostadsnätverk.

- Region Skåne instämmer i betänkandets förslag (2.3.6) och resonemang kring att bristen på bostäder riskerar att hämma tillväxt, öka problemen med matchningen på arbetsmarknaden och att få hit nödvändiga kompetenser. Region Skåne instämmer i betänkandets syn på vikten av att *riksdagspartierna återupptar förhandlingarna om en överenskommelse för bostadsförsörjningen*.
- Region Skåne anser att den parlamentariska *Bostadsplaneringskommitténs förslag* om ett regionalt fysiskt program bör genomföras snarast. Detta förstärker nödvändigheten av att sambanden mellan bostadsförsörjning och planering av infrastruktur och kollektivtrafik blir tydligare. Region Skåne anser också, som bostadsplaneringskommittén föreslog, att det är den med regionalt utvecklingsansvar som ska ges en tydligare roll och större ansvar för dessa regionala arbetsuppgifter.
- Region Skåne önskar att den fortsatta beredningen av betänkandet inkluderar analyser även av utvecklingen i en region som präglas av *två länders ramvillkor* för att starta, driva och utveckla företag och hur dessa villkor kan harmoniseras och förbättras.¹

3. Hur kan livskraftiga företag i ekonomisk kris ges en andra chans?

- Region Skåne är positiva till att undersöka förutsättningarna, och om möjligt förenkla, för livskraftiga företag att få en *andra chans*.

4. Samhällsutmaningar måste mötas med entreprenörskap och innovation

Region Skåne ser väldigt positivt på utredningens utgångspunkt i att koppla samman samtida och framtida samhällsutmaningar med entreprenörskap och innovation. Region Skåne ser positivt på diskussionerna om hur detta kräver tvärspektoriella samarbeten mellan flera olika aktörer och sektorer samt om behovet av nya gränsöverskridande tekniska och sociala lösningar. Region Skåne delar i allt väsentligt de utmaningar som presenteras, men med hänsyn till utmaningsfrågans relevans vore det dock önskvärt med en tydligare koppling till FN:s globala hållbarhetsmål som i mångt och mycket

¹ Region Skåne är införstådda med att det inte faller inom betänkandets uppdrag att ge råd kring skattefrågor.

kopplar an till frågan om utmaningsdriven utveckling och innovation. Region Skåne konstaterar att de utmaningar som framhålls som särskilt viktiga i betänkandet överensstämmer väldigt väl med de tre områden som vi i Skåne samverkar kring; Smarta hållbara städer, Personlig hälsa och Smarta material.

4.2 Samhällsutmaning 1. Effektivare hälsa, vård och omsorg

Mot bakgrund av de scenarier som beskrivs i utredningen – en åldrande befolkning, konkurrensutsättning och ökad privatisering – framstår effektivare ekonomisk styrning av vårdkedjan som ett kraftfullt verktyg för att öka effektivitet, kvalitet och tillgänglighet i vårdkedjan. Den närmelsevis unika tillgången till ”big data” – historisk och samtida – är en stor möjlighet för Sverige att ligga i framkant i internationell forskning, men också för innovation och entreprenörskap.

Innovation inom digitalisering utpekats som ett medel för att lösa de stora samhällsutmaningarna och därmed några av de mål som har fastlagts i Agenda 2030. I Agenda 2030 fastslås målet att ”garantera ett hälsosamt liv och uppmuntra välmående för alla åldrar”. Ett stort problem är hur man ska komma tillrätta med kostnader för en åldrande befolkning. Digitaliseringen inom vård och omsorg kommer enligt forskningsinstitutet Acreo Swedish ICT AB att medföra oerhörda besparingar i vården. Tekniken kan medföra större möjligheter att garantera ett hälsosamt liv och välmående för alla åldrar. Rätt använt kan tekniken leda till ökad vård i hemmet, diagnos med hjälp av digital teknik som kan bearbeta stora mängder information vilket bistår läkaren i dennes arbete. Det finns också mycket goda möjligheter till ökad kvalitet i vårdkedjan enligt Mc Kinseys rapport *Värdet av digital teknik i den svenska vården*.

De arbetssätt som behöver utvecklas, för att ta tillvara på digitaliseringens möjligheter, senare kan användas för möjligheter inom s.k. key enabling technologies (KET) så som nanoteknik, avancerade material och bioteknik.

- Region Skåne vill tillägga att fortsatt *breddbandsutbyggnad*, och därigenom universell tillgång till minst 100 Mbit/sekund (EU-kommissionens rekommenderade nivå), är en förutsättning för att fullt ut kunna arbeta med digitalisering av vårdkedjor och nå potentialen av digitaliseringen. Fiberteknik är utöver hastigheten förtjänstfull av integritets- och resiliensskäl, vilka är högrelevanta ur ett vårdperspektiv.
- Region Skåne anser att möjligheterna i att genomföra ett mer digitaliserat och effektivt vårdsystem kraftigt försvåras av *kompetensbristen på vårdpersonal* då det i omställningsfaser krävs att personal tidvis frigörs för att vara med och utveckla och testa nya arbetssätt. Trots nyligen ökade utbildningsplatser för läkare och sjuksköterskor måste dessa öka ytterligare och innehållet i

utbildningarna behöver öppnas upp för nya arbetssätt som något nödvändigt för svensk välfärd.

- Region Skåne är positiva till förslaget att staten måste säkerställa såväl *datatillgänglighet* som skydda integritet i utvecklandet av nya tjänster. Digitalisering av såväl samhälle som vårdapparaten är en framtida möjliggörare av effektiv vård och omsorg samt av ökad kvalitet inom vård och omsorg. Det är härvid centralt att staten tar ett tydligt ansvar för att utveckla ett regelsystem som undanröjer hinder för ökad digitalisering av vård och omsorg i hela landet.
- Region Skåne är i grunden positiva till förslaget i 4.2 om att *anslagstilldelning* i högre grad behöver vara prestationsbaserad i hela vårdkedjan. Region Skåne oroas dock över hur en bedömningsmodell för detta kommer se ut och hur man ser till att det t.ex. inte blir medborgare som blir lidande om en redan ineffektiv förvaltning får än mindre anslag.
- Region Skåne är positiva till förslaget att utveckla och vidareutveckla främjandeinsatser i form av *regionala testbäddar*. Testbäddar kan möjliggöras för verksamhetsnära innovation och entreprenörskap och kan driva på utveckling av såväl medicin, teknik som organisation. Särskilt relevant för Region Skåne vore att ytterligare stärka de satsningar som inletts kring Internet of Things i vård och det skånska innovationsområdet Personlig hälsa. Det är dock centralt att finansiering av testbäddar är långsiktig och möjliggörs av delvis statlig finansiering.

4.3 Samhällsutmaning 2: Migration, urbanisering och förtätning

- Region Skåne är positiva till förslaget att ge universitet och högskolor anslag för att organisera ”*fast track master*” inklusive antagningsprov för flyktingar med akademisk utbildning. Detta förslag omfattar dock ökad koordinering och samverkan mellan fler aktörer än våra lärosäten. Mot bakgrund av detta vore det önskvärt med ett förslag som tydligare pekar ut brister lösningar rörande etableringssystemet som sådant. Likaledes vore det önskvärt med anslag till högskolor och universitet för ett akademiskt ”*fast track*” i såväl svenska som engelska språket. Ett sådant spår ska skilja sig markant från befintlig SFI och baseras på språkutbildning för och av (högpresterande) akademiker. Detta förslag kopplar an till lärosätenas antagningsprocess och att se över möjligheterna att ge dispens från vissa språkkrav för lärosäten, möjligen genom nationella behörighetstest.
- Region Skåne anser att förslaget om att utlysa *innovationstävlingar* för entreprenörer och andra för att hitta s.k. enkla jobb är välvilligt

men inte tillräckligt. Frågan om s.k. enkla jobb i Sverige är långt mer komplex än att den kan lösas eller mötas med innovationstävlingar.

- Region Skåne anser att förslaget om att inrätta en *entreprenörsförmedling* är välvilligt men inte tillräckligt. Åtgärder för att stödja invandrares företagande bör ses som en del av – inte som ett alternativ till – en övergripande politik för arbetsmarknadsintegration. Då forskningen visar att eget företagande ofta är ett resultat av svårigheter på arbetsmarknaden, exempelvis när kompetens inte erkänns, är slutsatsen att många individer skulle få bättre förhållanden och vara mer produktiva på den reguljära arbetsmarknaden än i eget företagande. Många tidigare initiativ och satsningar inom området har syftat till att främja företagande som ett alternativ för utrikes födda. Ofta leder detta till att oförberedda individer blir egna företagare och fastnar i småskalig, mindre lönsam enpersonsverksamhet. Istället för ytterligare sådana satsningar borde resurser satsas på de utlandsfödda vars företag utvecklas, växer och nyanställer. I Skåne finns acceleratorn ”Escalate” som ett exempel på en sådan insats.
- Region Skåne ser positivt på förslaget om att underlätta *andrahandsuthyrning*, men anser att det inte tillräckligt.

4.4 Samhällsutmaning 3: Klimat, miljö och energieffektivisering

Utredningen gör en grundlig genomgång av samhällsutmaningen och pekar på det viktiga faktum att trots alla åtgärder som genomförts fortsätter utsläppen av växthusgaser som orsakas av svensk konsumtion i andra länder att öka.

- Region Skåne instämmer i allt väsentligt i de synpunkter och förslag som läggs fram i betänkandet i 4.4 och 4.5, rörande klimat-, miljö- och energiutmaningen.
- Region Skåne anser att utredningen gör en korrekt bedömning av att delningsekonomin och den cirkulära ekonomins *affärsmodeller* är en viktig komponent för att minska Sveriges globala klimatpåverkan.
- Region Skåne välkomnar en översyn av *skatteincitamenten* för att stimulera *cirkulära system*. Att utöka producentansvaret är troligen också kritiskt för att få fram produkter som håller längre och går att reparera. Detta kan också skapa förutsättningar för nya affärsmöjligheter inom service och reparation.
- Region Skåne anser dock att förslagen inte tycks vara tillräckliga för att uppväga den fortsatta ökningen av konsumtion. Om inte en minskning samtidigt sker av jungfruliga insatsråvaror kan troligen inte cirkulära affärsmodeller och produkter kompensera för den ökande konsumtionen.

5 Kunskapsuppbyggnad, entreprenörskap och innovation

För Region Skåne är relation och samverkan med akademi och skola av stor vikt för den regionala utvecklingen. När det rör innovation och entreprenörskap är Skånes universitet och högskolor nyckelaktörer för att accelerera kunskapsintensiteten i näringsliv och offentlig sektor.

- Region Skåne ser samverkan med lärosäten som något mycket förtjänstfullt och ser positivt på den del i förslaget i 5.6.1 som handlar om att framhäva samverkan tydligare. Region Skåne vill dock framhålla vikten av att den modell som används för att mäta samverkan är väl avvägd och utvecklas tillsammans med lärosäten och forskningsinstitut. Vidare kan man se över om samverkansperspektivet bör gälla alla typer av tillämpad forskning och grundforskning på samma sätt.
- Region Skåne är mycket positiva till förslaget i 5.7.2 om att ytterligare förstärka insatserna för ökad kompetens inom matematik och digitalisering bland unga. Region Skåne anser att förslaget i 5.7.2 bör kompletteras med införandet av *programmering* som ett grundämne i grundskola och gymnasium. Mjukvarans roll i tillväxtkedjan stärks kontinuerligt i förhållande till hårdvara.
- Region Skåne saknar ett fokus på *grundskola och gymnasium* och dess potentiella inverkan på entreprenörskap. Satsningar så som Ung Företagsamhet är mycket positivt, men engagemanget är på lärar- och skolnivå väldigt individuellt vilket riskerar att leda till att vissa sociala grupper, skolor och kommuner inte ges samma reella möjlighet att nyttja dem. Region Skåne har nyligen tillsammans med Chalmers tekniska högskola tagit fram rapporten: "Koncept kontra skola: en studie av åtta entreprenöriella lärandemiljöer" (Lackéus och Sävetun 2016) (se bilaga) där just detta undersöks. Region Skåne ser gärna att dessa perspektiv lyfts in i den fortsatta beredningen av ärendet.
- Region Skåne ser mycket positivt på förslaget i 5.8.1 om att rikta de strategiska forsknings- och innovationssatsningarna tydligare mot *samhällsutmaningar*. Då forskningspropositionen också gör detta anslag bör regeringen, i den fortsatta beredningen av detta betänkande, ta i beaktan hur forsknings- och entreprenörskapspolitiken kan stärka varandra.
- Region Skåne ser positivt på förslaget i 5.8.4 om att *öka rörligheten* mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor genom att värdera forsknings- och innovationsarbete utanför universiteten vid rekrytering till forskartjänster. Att personer, kunskap och nätverk rör sig mellan sektorer är en förutsättning för att skapa ett dynamiskt

regionalt innovationsklimat. Region Skåne ser gärna att utrymme ges till fler gränsgångare kopplat till nationella forskningsanläggningar för att öka det samhälleliga upptaget av dessa.

- Region Skåne önskar en nyansering av förslaget i 5.8.7 om att tillgängliggöra forskningsinfrastruktur till entreprenörer och andra aktörer för ett större samhälleligt nyttogörande genom uppdrag till Vinnova/RISE. Skånska aktörer har i många år arbetat med att skapa förutsättningar för nyttogörandet av och kring ESS och MAX VI i Lund. Region Skåne föreslår istället att ansatsen i förslaget vidgas till att nyttja den regionala kompetensen och stärka samverkan med den nationella nivån.
- Region Skåne är positiva till förslaget i 5.9.3 om att underlätta kompetensinvandring. Region Skåne anser också att nuvarande system för arbetskraftsinvandring, där Sverige är enda exemplet i världen på att arbetskraftsinvandring inte kopplas till humankapital och kompetensbehov, bör ses över och rekonstrueras med tydligt fokus på kompetensinvandring.
- Region Skåne anser att det är rimligt att *satsningar regionalt* placeras där koncentration av forskning och industri kring ett visst område är tydlig. För att på bästa sätt nyttja kompetens är det därav rimligt att myndigheter, forskningsinstitut och testbäddar prioriteras där sådana kompetenskonzentrationer finns. Region Skåne anser att när det kommer till t.ex. livsmedel är Skåne Sveriges starkaste koncentration av kompetens, något som inte återspeglas i de nationella satsningar som placeras här. När det kommer till bl.a. Life Science finns det en ovilja från nationellt håll att se till kompetenskonzentrationen i hela Öresundsregionen vilken mycket väl kan vara den starkaste i Norden. Detta har t.ex. tydligt syns i den nationella diskussionen om att attrahera European Medicines Agency (EMA) till Sverige.

6 Hur främja den entreprenöriella dynamiken?

I Skåne står vi inför utmaningar när det gäller t.ex. att få upp arbetskraftsdeltagandet och kunskapsintensiteten i nyetableringar. Samtidigt har Skåne en glödande het start up-scen som under 2016 uppbringat 1,1 miljarder i riskkapital till onoterade innovativa teknikbolag vilket överträffas endast av Stockholmsområdet. Ovan på detta har Skåne Sveriges förmodligen mest välfungerande och dynamiska flerkärniga funktionella region. Kan denna funktionella Region utvecklas mot att bli lika välfungerande i Öresundsgeografen finns mycket att vinna.

6.2 Utvärdera och effektivisera främjandesystem

Region Skåne håller med om att den önskan som finns i betänkandet om ett mer överskådligt främjandesystem som i högre grad är möjligt att utvärdera. Här fastnar resonemangen i ett moment-22. Hur utformar vi ett effektivare system när inte ens denna utredning kan komma fram till vilka typer av insatser som är effektiva?

Region Skåne ställer sig överlag positiva till de fyra övergripande principer som pekas ut:

- En utgångspunkt för de offentliga innovationsfrämjande insatserna områdesinriktning bör om möjligt vara de globala utmaningar som redogjordes för i kapitel 4.
- Fördelning av offentliga medel ska styras efter regioners behov och utfallet av olika insatser inom respektive region.
- Främjandet bör organiseras utifrån behov hos tre huvudsakliga behovskategorier: nyetablering, tillväxt och tillämpad FoU.
- Ansvar för samordning av främjandeinsatser ska läggas hos ett fåtal aktörer.

I Skåne har vi, rörande punkt 1 och 2 sedan länge arbetat med att stimulera utmaningsdriven innovation Region Skåne i sitt utvecklingsarbete.

Framförallt handlar det om utmaningar kopplat till de skånska innovationsområdena Smarta hållbara städer – urbanisering, miljö och klimat – och Personlig hälsa – demografiska förändringar.

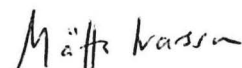
- Region Skåne anser att *utmaningsfokus* ytterligare hade kunnat förstärkas regionalt om nationella myndigheter i högre utsträckning involverade och anpassade sina insatser med hjälp av regionalt utvecklingsansvariga.
- Region Skåne anser att resonemanget (på s. 278) om att minska *effektivitetsförluster* i utbetalda stöd genom att satsa på kollektiva nyttigheter borde mynna ut i ett konkret förslag om hur vi kan undersöka möjligheten i att använda stora infrastruktursatsningar, i kombination med innovationsstöd, som katalysator för innovation. Det kan exempelvis handla om transport- och bostadsinfrastruktur kopplat till Sverigeförhandlingen eller en trafikcharter mellan Sverige och Danmark.
- Region Skåne ser att utredarna lyfter vikten av *sektorsöverskridande samverkan*, men missar att ta i beaktan stöd och finansiering till den typen av verksamhet. Att bedriva gränsöverskridande innovationsprojekt består ofta av en del grund steg: identifiera och formulera, skapa en prototyp, testa och experimentera och slutligen skala upp och sprida. Genomgående måste feedback-loopar finnas för möjliggöra iteration och progressiv förbättring. Hos många statliga aktörer finns det idag en tro att ett innovationsprojekt av

denna typ på förhand skulle kunna klargöra i detalj vilket resultatet kommer bli eller exakt vilka verktyg som kommer användas. Detta är en viktig orsak till att innovations- och utvecklingsprojekt inte blir så livskraftiga som de skulle kunna vara.

- Region Skåne efterfrågar resonemang och förslag kopplat till effekter av *strukturutmanande insatser* där det offentliga, gärna i samverkan med andra, tar fram nya arbetssätt för att möjliggöra större upptag av innovationer och öka utvecklingen av gemensamt skapade innovationer. Exempel på detta kan vara Vinnovas innovationsplattformar för hållbara attraktiva städer, Idéslussar eller vissa Vinnväxt-initiativ.
- Region Skåne saknar helt resonemang och förslag i kapitel 6 kring annan innovation och annat entreprenörskap än vad som bedrivs i enskilda företag t.ex. social innovation och systeminnovation.
- Region Skåne vill se ett konkret förslag om att statliga myndigheter, så som Vinnova och Tillväxtverket måste använda sig av *samma kategoriseringar* av vad som är privata respektive offentliga aktörer. Så är inte alltid fallet idag.
- Region Skåne är positiva till att samla främjande insatserna hos färre statliga aktörer, men ställer sig något skeptiska till förslaget i 6.8.1 om att ge Näringsdepartementet denna roll då det riskerar att mynna ut i allt för toppstyrda och kvantitativt styrda främjandeaktiviteter. Innovation innehåller per definition ett ifrågasättande och perspektivskifte. Det är därför mycket farligt att centrera ansvaret för innovationsfrämjande insatser allt för mycket. Att det finns överlappningar mellan departement och myndigheter beror på att verkligheten, inte minst företagen och branscherna, förändras fortare än de offentliga förvaltningarnas indelningar. Region Skåne anser att det snarast vore negativt för samhällsutvecklingen om det inte finns *överlappningar* i frågor och stöd. Detta blir än tydligare om vi nu, som föreslås i betänkandet, i högre grad ska sätta samhällsutmaningar i fokus. Ett gemensamt system för myndigheterna där det framgår vilka aktörer som fått stöd vore däremot önskvärt.
- a) Region Skåne ställer sig positiva till förslaget i 6.8.1 om kartläggning och konsekvensbedömning av funktioner och strukturer som krävs för regionala genomföranden. Lämpligheten av delegering till regional nivå bör dock avgöras på varje regions egen kapacitet och inte på hur Sveriges regioner presterar i allmänhet. En helhetslösning för delegering måste inte gälla alla.
b) Region Skåne kräver att kartläggningen och konsekvensanalysen som föreslås i a), för fallet Skåne, inkluderar en konsekvensanalys på hur ett uppdelat system i Öresundsregionen påverkar den

regionala genomförandekapaciteten i förhållande till om den funktionella regionen hade sammanfallit med den administrativa och befunnit sin inom ett och samma land.

- Region Skåne önskar att den nationella nivån på ett tydligt sätt bidrar till legitimitet i det regionala främjandesystemet genom att förtydliga de teoretiska, och empiriska, kausala kedjorna mellan insatsvariabler, aktiviteter och resultatmål å ena sidan och kort- och långsiktiga effektmål å andra sidan. Region Skåne föreslår en gemensam process mellan berörda myndigheter, Tillväxtanalys och regionalt utvecklingsansvariga för att skapa förståelse, legitimitet och emfas för en sådan effektmodell.
- Region Skåne välkomnar, enligt förslag i 6.8.2, att Tillväxtanalys bistår i framtagandet av mätbara mål, men vill att detta även omfattar att ta fram mätbara mål för den regionala nivån.
- Region Skåne ser mycket positivt på utredarnas förslag i 6.8.4 om att öka andelen reguljär upphandling som beskrivs i funktionstermer. Många aktörer, bl.a. Region Skåne, bedriver redan idag denna typ av arbete, men nationellt stöd behövs för att ge upphandlare utrymme att hinna ta ett steg tillbaka och omforma än fler upphandlingar i funktionstermer. Detta är också en avgörande del för att överbrygga gapet mellan tesbäddsverksamhet, första kund och möjlighet till större uppskalning.

Mätta Ivarsson
Ordförande

Mikael Stammig
Utvecklingsdirektör